

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШИ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изх. 1366
Дата ... 18.10 2017 г.

ДО
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

С Т А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

относно:

Проект на Закон за Европейската заповед
за разследване

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

В отговор на Ваше писмо изх. № 04-00-24 от 05.10.2017 г. Висшият адвокатски съвет, като благодари за предоставената му възможност, представя настоящото становище във връзка с проект на Закон за Европейската заповед за разследване.

Висшият адвокатски съвет изцяло подкрепя изчисленията от вносителя на проекта подход към въвеждането в българското законодателство на изискванията на Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за Европейската заповед за разследване по наказателноправни въпроси – *да не се пристъпва* към изготвяне на пореден проект на Закон за изменение и

допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, а да се създаде *проект на нов Закон за Европейската заповед за разследване*, разбран като единен и цялостен правен инструмент с широк обхват, позволяващ систематизираното включване в националното ни законодателство на всички предписания, съдържащи се в Директива 2014/41/ЕС.

Висшият адвокатски съвет изразява становище, че подготвеният проект на Закон за Европейската заповед за разследване е постигнал много добро съответствие с изискванията на Директива 2014/41/ЕС. Независимо от тази обща оценка Висшият адвокатски съвет намира за необходимо да сподели в следващото изложение и някои свои бележки към отделни текстове в проекта, като изразява мнението си, че съобразяването с тия бележки би допринесло за неговото усъвършенстване.

Правилото на **чл. 10, ал. 4** от проекта се нуждае от по-голяма яснота. То посочва престъпленията, за чието разследване чрез Европейска заповед за разследване не се изисква двойна наказуемост, като тук терминът „двойна наказуемост“ се появява за пръв път в проекта. Ако проектът на Закон за Европейската заповед за разследване се сравни с твърде подобния като структура, значение и използвана правна техника Закон за екстрадицията и Европейската заповед за арест /ЗЕЕЗА/, ще се види, че двойната наказуемост е получила самостоятелно обяснение под формата на легална дефиниция в чл. 5 от ЗЕЕЗА, но не е формулирана като такава дефиниция в проекта на Закон за Европейската заповед за разследване. Макар и това да не е изрично отбелязано, смисълът на двойната наказуемост е фактически обяснен в чл. 10, ал. 1 от проекта на Закон за Европейската заповед за разследване. Не е подчертана обаче връзката между чл. 10, ал. 1 и чл. 10, ал. 4 от проекта, където двойната наказуемост е употребена като термин за пръв път, но остава впечатлението, че не е достатъчно изяснено какво представлява тя. Ето защо текстът на **чл. 10, ал. 4** от проекта следва да се допълни, като след думата „наказуемост“ се добави *„по смисъла на ал. 1“*.

Висшият адвокатски съвет констатира **непълнота в текста на чл. 11, ал. 5 от проекта**. Там е предвидено, че подлежи на протест в 5-дневен срок определението на съда, с което се признава Европейската заповед за разследване и се определят компетентният орган и процесуално-следствените действия, които следва да се извършат в изпълнение на заповедта. От формулировката излиза, че единствено прокурорът има право чрез протест да оспори определението на съда. В същото време чл. 2, ал. 3 от проекта ясно посочва, че обвиняемият, подсъдимият или упълномощеният от тях защитник също могат да поискат издаване на Европейска заповед за разследване, а непълнотата се

изразява в това, че чл. 11, ал. 5 от проекта не предоставя възможност и на тези участници в процедурата по признаване на Европейската заповед за разследване да оспорят съответното съдебно определение. Поради това Висшият адвокатски съвет предлага следната редакция на първото изречение на чл. 11, ал. 5 от проекта: **„Определението може да се обжалва и протестира в 5-дневен срок пред съответния апелативен съд“**.

Някои текстове в чл. 16, ал. 1 от проекта се нуждаят от редактиране. Висшият адвокатски съвет препоръчва думите **„са били извършени“** да се заменят с **„е било извършено“** в чл. 16, ал. 1, т. 5, б. „б“ от проекта. Освен това сега съществуващата формулировка на чл. 16, ал. 1, т. 7 от проекта не съответства на въвеждащото /първо/ изречение на чл. 16, ал. 1, а препращането само към четвъртата алинея на чл. 18 от проекта е неуместно, тъй като тя няма пряко отношение към обжалването. Висшият адвокатски съвет предлага следната редакция на чл. 16, ал. 1, т. 7 от проекта: **„това е последица от обжалване по чл. 18“**.

Понякога автоматичното пренасяне в българския закон на недостатъчно точно преведени словосъчетания от дори и официален български превод на дадена директива на ЕС, може да доведе до неяснота на националната норма. Така се е получило с правилото на чл. 18, ал. 2 от проекта, според който материалноправните основания за издаване на Европейска заповед за разследване могат да се оспорват **„чрез иск“**. Наистина така гласи официалният български превод на Директива 2014/41/ЕС, но трудно може да се приеме, че искът, разбираан като средство за защита, предоставено от гражданския процес, може да се приложи в рамките на проекта на Закон за Европейската заповед за разследване, имащ изцяло наказателнопроцесуален характер. В проекта не е отчетена необходимостта от съгласуване на нормата на чл. 18, ал. 2 с тази на чл. 18, ал. 1, според която за защита на заинтересуваните лица при извършване на процесуално-следствените действия, посочени в Европейската заповед за разследване, се прилагат правните средства, предвидени за сходни случаи в българското законодателство, т. е. тези, предвидени в българския Наказателно-процесуален кодекс, а не в Гражданския процесуален кодекс, за който единствено е присъщо исковото производство като средство за защита. Поради тази причина Висшият адвокатски съвет препоръчва в чл. 18, ал. 2 от проекта думите **„оспорват само чрез иск, предявен“** да се заменят с **„обжалват“**.

Надсловът **„Наказателна отговорност на служителите“** на чл. 21 от проекта е непълен и не отразява точно съдържанието на нормата. Текстът ясно определя, че съответните служители, посочени в него, се считат за

длъжностни лица по смисъла на чл. 93, т. 1 от Наказателния кодекс не само по отношение на *извършени от тях* престъпления, но *и по отношение на престъпления, извършени срещу тях*. В последния случай обаче не може и дума да става за някаква наказателна отговорност на въпросните служители, защото те биха били пострадали от престъпления. Ето защо **Висшият адвокатски съвет предлага заглавието на чл. 21 от проекта да се промени и да стане „Наказателна отговорност и наказателноправна защита на служителите“**. Освен това е ненужно отбелязването, че чл. 21 има първа алинея. Очевидно е, че правилото не съдържа алинеи.

Чл. 26, ал. 9 от проекта следва да се промени, като думите „е имало възможност да напусне съответната страна:“ станат „е имало възможност да напусне съответната страна, но:“.

С цел да се потърси подобряване на стила на текста на проекта, Висшият адвокатски съвет намира за уместно да предложи словосъчетанието „както ако разпитът *се състои* в рамките на национална процедура“, намерило място в чл. 27, ал.5, т. 7 и ал.8 от проекта, да се замени с „както ако разпитът *би бил проведен* в рамките на национална процедура“.

Прави впечатление, че на някои места в текста на проекта е употребено словосъчетанието „в *подобен* национален случай“, а на други места се използва изразът „в *сходен* национален случай“, като е очевидно, че вносителят на проекта е имал предвид едно и също нещо. Като пример би могла да се посочи съпоставката между чл. 12, ал. 3 от проекта и чл. 13, ал. 3 от проекта, но различието в използваните термини е налице и в други разпоредби. Изискването за яснота на закона предполага терминологията да се уеднаквява винаги, когато това е възможно, така че би могло да се препоръча навсякъде в проекта да се вкара в употреба едното от двете словосъчетания. От второстепенно значение е кое от двете ще бъде подбрано от вносителя.

Висшият адвокатски съвет отправя и общата препоръка да се извърши допълнително и по-прецизно редактиране на целия текст на проекта на Закон за Европейската заповед за разследване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

